

Summary

Stratified contexts, investigated during the installation of waterproofing on Plot No. 119/3 in Křižná Street in Kroměříž (Kroměříž District), documented the site's development from the Early Middle Ages. Additionally, structural elements related to the architectural development of adjacent buildings were documented.

Miroslav Popelka

Kroměříž (okr. Kroměříž)

Riegrovo náměstí č. p. 149/33, parc. č. 165.

Vrcholný středověk – novověk. Město. Vertikální řez. Záchranný výzkum. Uložení nálezu: bez nálezu.

Lokalizace: WGS-84: 49.2966364N, 17.3941733E

Při rekonstrukci kanalizace ve vnitrobloku parcely č. 165 na Riegrově náměstí v Kroměříži byly zachyceny čtyři původní prvky tvořící zdi / základová zdiva konstrukcí souvisejících s vývojem parcely v jižní části historického jádra města Kroměříže. Liniový výkop v délce 60 m odhalil původní plastovou trubku a došlo k její výměně za širší a průchodnější; tento výkop byl zřejmě již sledován pracovníky Muzea Kroměřížska, p. o., při předchozí rekonstrukci objektu.

Vzhledem k malému rozsahu akce jsou výrazně omezeny interpretační možnosti doložených situací. Konstrukce K900 a K901 mohou tvořit pozůstatky zástavby přičleněné v zadním traktu parcely k hradební zdi, případně se jedná o zbytky stavby a její vnitřní členění, zasahující původně východní polovinu parcely před jejím scelením a průrazem hradby ulic Šafaříkova. Konstrukce K902 by mohla představovat pozůstatek historické (barokní/klasicistní) kanalizace (koresponduje po západní hraně parcely s trasou stávající kanalizace) a suk cihlového zdiva K903 v nároží budovy je možné považovat za určitý zpevňovací pilíř, případně by se dle náznaku zaklenutí k západu mohlo jednat o prvek související s konstrukcí K902 (historická stoka). K ověření těchto vývodů by bylo nutné porovnat dokumentaci s celkovým plánem z výzkumu Muzea Kroměřížska, p. o., nálezořová zpráva ze staršího výzkumu však doposud nebyla vyhotovena.

Literatura

Neuvedeno.

Summary

Several structural elements associated with earlier settlement activities on Plot No. 165, located on the southern edge of the historic core of Kroměříž, were documented during the reconstruction of the sewer system in the inner yard of House No. 149/33 at Riegrovo Square in Kroměříž (Kroměříž District).

Miroslav Popelka, Martin Paulus

Kroměříž (k. ú. Vážany u Kroměříže, okr. Kroměříž)

Vážany; jihovýchodní okraj intravilánu, parc. č. 456.

Starohradištní období (RS2), mladohradištní období (RS4). Sídliště. Plošný odkryv. Záchranný výzkum. Uložení nálezu: Muzeum Kroměřížska, p. o., inv. č. A30866–A30921.

Lokalizace: WGS-84: 49.2779042N, 17.3924889E

Při stavbě rodinného domu na parcele č. 456 v katastrálním území Vážany u Kroměříže se podařilo registrovat dva horizonty

předchozí lidské aktivity. V prvním případě se jednalo o pravěkou kulturní vrstvu obsahující nálezy z doby bronzové a mladší doby železné (Popelka 2024a; 2024b). Druhou fází osídlení re-prezentuje rané středověké období, ze kterého byly prozkoumány celkem tři zahloubené objekty – potravinářská pec s předpeční jámou (K500/K501) a nevýrazně zahloubený objekt oválného půdorysu (K502). Keramický materiál mladšího horizontu osídlení je typický pro závěr raného středověku (RS4) a souvisí s aktivitami v širším prostoru historického jádra obce (parcela bezprostředně navazuje na zadní trakty usedlostí tvořících původní centrum obce). Zajímavá byla geologická situace na ploše stavby, kde ani po vyhloubení základových pasů nebylo dosaženo podloží a veškeré situace mladšího horizontu byly zapuštěny do nadložních vrstev, které se vytvořily kombinací erozní a hydrologické situace na hranici nivního prostoru.

V ploše stavby byla provedena také detektorová prospekce, kdy kovové nálezy časově korespondují s keramickým materiálem (bronzová jehlice, část latéské spony). Nálezem, který vybočuje z výše uvedeného chronologického rámce, je stříbrné nebo postříbřené (?) opaskové kování podkovovitého tvaru (tzv. chránič dírky), zdobené dvěma esovitými úponkami (obr. 57). Kování je typické pro avarský kulturní okruh, lze jej přiřadit ke značně variabilnímu typu 166 podle J. Zábojníka (1991, 236, Taf. 32: 20–23), kladenému především na počátek pozdní doby avarské (fáze PDA I, tzn. na počátek 8. století). Datování diskutovaného exempláře však bude možné stanovit až po zjištění přesných analogií v avarských hrobech v Karpatské kotlině.

Literatura

Popelka, M. 2024a: Kroměříž (k. ú. Vážany u Kroměříže, okr. Kroměříž). *Přehled výzkumů* 65(1), 209.

Popelka, M. 2024b: Kroměříž (k. ú. Vážany u Kroměříže, okr. Kroměříž). *Přehled výzkumů* 65(1), 226.

Zábojník, J. 1991: Seriation von Gürtelbeschlaggarnituren aus dem Gebiet der Slowakei und Österreichs (Beitrag zur Chronologie der Zeit des awarischen Kaganats). In: Z. Čilinská (ed.): *K problematike osídlenia stredodunajskej oblasti vo včasnóm stredoveku*. Nitra: Archeologický ústav Slovenskej akadémie vied, 219–321.

Obr. 57. Kroměříž. Stříbrné (?) opaskové kování pozdně avarského typu. Foto M. Popelka.

Fig. 57. Kroměříž. Late Avar silver (?) belt fitting. Photo by M. Popelka.

Summary

Several contexts from the Early Middle Ages (RS4) were examined during the construction of a family house on Plot No. 456 in Kroměříž (Vážany u Kroměříže cadastral area, Kroměříž District). A silver (?) belt fitting of the late Avar type was recovered during the excavation (Fig. 57).

Miroslav Popelka